

POLIKLINIKLER

ACIL

T.C.

MALTEPE UNIVERSITESI

H
A
S
T
A
N
E
S
I

ACIL

ACIL SERVİSLERDE TRIAJ YÖNETİMİ

Yrd. Doç. Dr. Feride Sinem AKGÜN

Maltepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Acil Tıp AD

2016

İÇERİK

- TANIM
- TARİHÇE
- TRIAJ TIPLERİ
- TRIAJIN AMAÇLARI
- ACİL SERVİSLERDE TRIAJ SİSTEMLERİ
- TRIAJ SİSTEMİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER
- ACİL SERVİSLERDE TRIAJ SKALALARI

ACIL SERVİSLER

- 7 gün 24 saat potansiyel olarak limitsiz kapasitede çalışan birimlerdir
- Düzenli sağlık hizmetlerinin sağlandığı tek alandır
- Ulaşılması kolay olduğundan acil olmayan hastaların da acil servisleri tercih etmesi nedeniyle oldukça yoğun ve kalabalık alanlardır

TRİAJ

- Fransızca

- Ayırt etmek, sınıflandırmak ve seçim yapmak

- Tanım

- “Hasta veya yaralıların yaralanma tiplerine, o andaki aciliyet durumlarına göre sınıflandırılıp, hastaneye yatırma, tedavi ve tahliye konularında öncelik derecelerinin saptanması”

TRIAJ

- Ülkemiz yasalarına göre
 - “Çok sayıda hasta ve yaralının bulunduğu durumlarda, bunlardan öncelikli tedavi ve nakil edilmesi gerekenlerin tespiti amacıyla olay yerinde ve bunların bu vakaların ulaştırıldığı her sağlık kuruluşunda yapılan hızlı seçme ve kodlama” işlemi olarak tanımlanır.

TRIAJ TARİHÇESİ

- İlk olarak Fransızlar (XVIII yy) tarafından Napolyon'un cerrahi şefi Dominic Jean Larrey tarafından uygulanmış
- **Amacı ;**
 - Yetersiz sayıdaki sağlık kaynakları nedeniyle ciddi şekilde yaralanmış askerleri ölüme bırakıp daha hafif yaralı olanlara müdahale ederek yeniden savaş alanlarına geri dönmelerini sağlamak....

TRIAJ TARİHÇESİ

- Askeri triaj sistemi giderek sivil afet ve acil birim triajına dönüşmüştür.
- İlk olarak 1964' de Weirnerman ve arkadaşları ilk sivil triaj sistemini yayınlamışlardır
- Bundan sonra triaj sistemleri giderek gelişmiştir

TRIAJ KAVRAMI NEDEN GEREKMİŞTİR?

- Savaş, toplu kazalar ve afetlerde eldeki kaynakların düzenlenme gerekliliği,
- Program dışı hasta başvurusunun fazla olduğu durumlar,
- Nüfus artışının acil başvuru sayısını artırması,
- Acil olmayan hasta başvurularının fazla olması nedeniyle acil bakım ihtiyacı olan hastaların ayrılma gerekliliği

TRIAJ TIPLERİ

- Sahada afet triaji
 - Acil serviste afet triaji
 - Sahada iletişime bağlı triaj
 - Rutin acil servis triaji

ACIL SERVİSTE TRIAJIN AMACI

- Acil hastaları kısa sürede değerlendirme
- Hastalar için uygun tedavi alanını belirleme
- Acilde hasta birikimini önleme
- Tedavi için bekleyen hastaları sürekli izleme ve değerlendirme
- Hasta ve yakınlarına bilgi verme

ACİL SERVİSTE TRIAJIN AMACI

- Kritik olmayan hastanın bakımını kolaylaştırma
- Personeli etkin kullanma
- Ekip kavramına işlerlik kazandırma
- Sistemin getirdiği düzenle ve işleyiş hızı ile hastaların korkularını hafifletme
- Hasta akışını ve birim trafiğini rahatlatma

ACIL SERVİSLERDE TRIAJ SİSTEMLERİ

- Ülkemiz yasaları gereği acil servisler gelir düzeyi ve sosyal güvence durumuna bakılmaksızın acil bakım talep eden her hastaya hizmet vermektedir ve “aksi ispat edilinceye kadar her hasta acildir” ilkesiyle çalışmaktadır

ACİL SERVİSLERDE TRIAJ SİSTEMLERİ

- Fakat dikkat edilmesi gereken konu, başvuran tüm hastaların tıbbi ihtiyaçlarını belirlemek, aciliyeti daha fazla olan hastalara önceliği vermektir. Bunu sağlayacak sistem ise acil servislerde triaj uygulamasıdır

RUTİN ACİL SERVİS TRİAJI 3 TİPTİR

1. Profesyonel Olmayan Triaaj (Traffic Cop)

- Sekreter, güvenlik görevlisi tarafından yapılır
- Hastanın şikayetine göre; 'hasta' veya 'hasta değil' kararı verilir ve hasta beklemeye veya muayeneye alınır

RUTİN ACİL SERVİS TRIAJI 3 TİPTİR

2. Gelişigüzel ya da Hızlı Triaaj

- Hemşire, doktor, paramedik yada sağlık görevlisi tarafından yapılır
- Şikayetle beraber objektif ve subjektif veriler eşliğinde 'çok acil', 'acil' ve 'acil olmayan' kararı verilir. Uygun alana alınır

RUTİN ACİL SERVİS TRIAJI 3 TİPTİR

3. Kapsamlı Triaaj

- Triaaj hemşiresi, doktor yada bu konularda eğitimli kişilerce uygulanır
- Şikayet, subjektif ve objektif bulgular ve sınırlı fizik muayene ile değerlendirilir
- Dörtlü ve beşli triaj ölçekleri ile aciliyet belirlenir, bilgiler dökümanente edilir

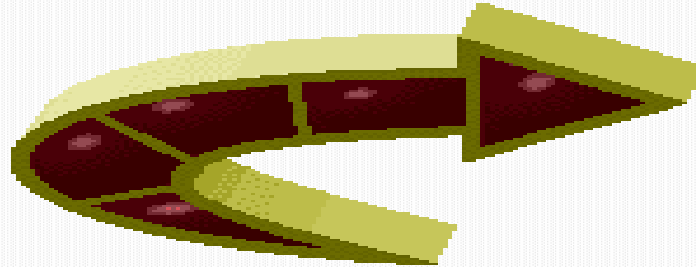
TRİAJ

TANILAMA

UYGULAMA

DEĞERLENDİRME

AŞAMALARINDAN OLUŞUR.

TRIAJ SİSTEMİNİ BELİRLEYEN FAKTÖRLER

- Personel
- Triaaj alanı
- Dökümantasyon sistemleri
- Acil servisin yapısı
- Haberleşme sistemleri
- Hastaların sınıflandırılması
- Güvenlik önlemleri

TRIAJ SİSTEMİNDE ACİLİYETİ BELİRLEYEN KRİTERLER

- Hastanın ana şikayetinin yaşamı tehdit edip etmemesi
- Kısa süre içinde komplikasyon gelişme riski olup olmaması

AMERİKAN HEMŐİRELER DERNEĞİNİN ÖNERİLERİ

- Triađ alanında triağ eğitimi almıő hemőirelerin alıőtırılması
- Triađ sınıflarının çok iyi tanımlanmıő olması
- Aciliyet ve tedaviye karar vermede rehberlerin kullanılması
- Hastaların mutlaka tekrar değerlendirilmesi ve kayıt tutulması

ACIL SERVİSLERDEKİ TRIAJ SKALALARI

- İki Aşamalı Triaaj Skalası
- Üç Aşamalı Triaaj Skalası
- Dört Aşamalı Triaaj Skalası
- Beş Aşamalı Triaaj Skalası

- The American Collage of Emergency Physicians (ACEP) ve The Emergency Nurses Association (ENA) 5 aşamalı triaj skalasını önermektedir*.

* Triage Scale Standardization. Elde edilif: 17.09.2007
www.acep.org

Acil Servis Triaaj Sistemleri

2 li Triaaj Sistemi

Acil

Acil değil

3 lü Triaaj Sistemi

Çok acil

Acil

Acil değil

4 lü Triaaj Sistemi

Hayatı tehdit edici

Çok acil

Acil

Acil değil

5 li Triaaj Sistemi

Resusitasyon

Çok acil

Acil

Acil değil

Sevk

3 AŞAMALI TRIAJ SKALASI

Hastalar üç gruba ayrılır

- **1. Acil olmayan :** Hasta doktor görünceye kadar uzun süre bekleyebilir veya ilk basamak sağlık hizmetlerine yönlendirilebilir
- **2. Acil:** Hastanın acil serviste mutlaka tanı ve tedavisi gereklidir. Tanı ve tedavisi yapılıncaya kadar da belli aralıklarla kontrol edilmelidir
- **3. Çok Acil:** Hasta bekletilmeden en kısa süre içinde tedaviye alınmalıdır. Hastanın hastalığı veya yaralanması sakatlık ya da ölüme sebep olabilir

4 AŞAMALI TRIAJ SKALASI

- **1.Acil:** Kardiyak arrest, aktif epilepsi nöbeti, büyük yanık ve travmalar gibi derhal girişimde bulunulması gereken, yaşam tehlikesi olan ve **sürekli** kontrol gerektiren hastalar
- **2.Ciddi:** Göğüs ağrısı, açık kırıklar, şiddetli ağrılar ve 2° yanıklar gibi tıbbi müdahalesi 5-60 dakikada yapılması ve **her 15 dakikada bir** kontrol edilmesi gereken hastalardır
- **3.Stabil:** Kapalı kırıklar, kanamayan yaralar, nonkardiyak göğüs ağrıları, ezik gibi tıbbi müdahalesi 4-6 saat ertelenebilecek ve **her 30-60 dak.da bir** kontrol edilmesi gereken hastalar
- **4. Acil olmayan:** Ciltte oluşan kırmızı leke ve kaşıntılar, konstipasyon ve tahrişler gibi acil olmayan ve **her 1-2 saatte bir** kontrol edilmesi gereken hastalar

DÖRTLÜ TRİYAJ SKALASI

SINIF	TRİYAJ KATEGORİSİ	YENİDEN TANILAMA	ÖRNEKLER
Sınıf 1	Çok Acil	Sürekli	<ul style="list-style-type: none">✓ Kalp ve solunum durması✓ Major travmalar✓ Şok✓ Kanama
Sınıf 2	Acil	Her 15 dakikada bir	Göğüs ağrısı Şiddetli ağrı Akut batın
Sınıf 3	Stabil	Her 30-60 dakikada bir	Kapalı kırıklar Kardiyak kökenli olmayan göğüs ağrısı
Sınıf 4	Acil değil	Her 1-2 saatte bir	<ul style="list-style-type: none">✓ Cilt döküntüleri✓ Konstipasyon²⁶✓ Sıyrıklar✓ exitus

TRİAJDA RENKLER

- Aynı zamanda hastanın hangi sınıfa girdiğinin daha kolay anlaşılması için özel renkli kartlar kullanılır:

Kırmızı Çok acil,

Sarı Acil,

Yeşil Acil olmayan,

Siyah..... Ölü veya çok
şiddetli yaralanma
ve yaşam beklentisi
olmayan

5 AŞAMALI TRIAJ SİSTEMLERİ

- Acil servis doktorları ve acil hemőireleri arasında bir standart sağlamak, ortak bir terminoloji geliştirilmesi amacıyla kurulmuőtur
- Avusturalya, Kanada, İspanya ve İngiltere de beşli triaj sistemi uygulanmaktadır
- Bu sistemler iyidir ama mükemmel deęildir
- Puanlayanların güvenilirlięi önemlidir
- İyi eęitim ve tecrübe gerektirir

BEŞLİ TRIAJ SKALASI

1-EN ACİL	2-ÇOK ACİL	3-ACİL	4-DAHA AZ ACİL	5-ACİL DEĞİL
<p>Yaşamsal fonksiyonları durmuş veya durmak üzere olan hastalar</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Bilinci kapalı✓ Solunumu yok/durmak üzere✓ Nabızı yok/alınamıyor	<ul style="list-style-type: none">✓ Ciddi solunum sıkıntısı✓ Şiddetli göğüs ağrısı✓ Ciddi kanamalar✓ Hayatı ve uzvu tehdit eden major travma✓ Ciddi kafa travması✓ Psikotik hastalar✓ Doğum acilleri✓ Anafilaksi✓ Konvülsiyon✓ Major yanıklar✓ Malign aritmiler	<ul style="list-style-type: none">✓ Derin kesiler✓ Bilinç kaybı olmaksızın kafa travması✓ Göğüs ağrısı✓ Karın ağrısı✓ Şiddetli başağrısı✓ Erişkinde 39° ateş✓ Alerjik reaksiyonlar✓ Açık kırıklar✓ Omurga travması✓ Diyaliz hastaları✓ Transplant hastaları	<ul style="list-style-type: none">✓ Soğuk algınlığı✓ Sinüzit✓ Boğaz ağrısı✓ Kusma✓ İshal✓ Bel ağrısı✓ Deri döküntüsü✓ Kulak ağrısı✓ Burkulmalar✓ Yüzeysel apseler✓ Böcek sokmaları✓ Küçük yanıklar✓ Kulakta/burunda yabancı cisim✓ Vajinal akıntı	<ul style="list-style-type: none">✓ Kontrol muayenesi✓ Tetkik✓ Enjeksiyon ,transfüzyon, infüzyon✓ Aşı✓ Pansuman✓ Dikiş alınması✓ Doğrudan yatış için gelen hasta
Hiç Bekletilmez	En geç 5-10 dakika içinde müdahale gerekir	En geç yarım saat içinde müdahale gerekir	En geç bir saat içinde müdahale gerekir	1 saatten fazla bekleyebilir

EMERGENCY SEVERITY INDEX (ESI)

- Emergency Severity Index (ESI) 5 seviyeli acil servis triaj sistemlerinden biridir
- 1990'lı yıllarda ortaya çıkmış ve sonraki yıllarda acil tıp çalışanları tarafından geliştirilmiştir
- ESI 1.seviye çok acil hastaları, ESI 5. seviye ise en az acil hasta grubunu tanımlar

EMERGENCY SEVERITY INDEX (ESI)

- ESI'yi diğer triaj sistemlerinden farklı yapan özellik acil müdahale gerektiren hastaların belirlenmesi ve hastanın acil serviste kaç kaynak kullanacağını tahmin edilmesi birlikteliğinin olmasıdır
- Bir bekleme süresi verilmemiştir
- Sadece öncelik sırası bellidir
- Şikayete bağlı sınıflama yöntemlerinden farklıdır

ESI 1. SEVİYE

- Acil yaşam kurtarıcı müdahale gerektiren hastaları kapsar
- Zaman geçirmeksizin hastaya ivedilikle müdahale yapılması gerekir
 - Kardiopulmoner arrest
 - Bilinci kapalı, hipoperfüzyon bulguları olan hipotansif hastalar,
 - Ciddi solunum sıkıntısı
 - Mental durum değişikliği olan hipoglisemi
 - Kristaloid ve kolloid sıvı resusitasyonu gereken travma
 - Anafilaktik reaksiyon

ESI 2. SEVİYE

- Bekleyemeyecek durumda olan hastaları kapsar
- Bu hastalar hemen muayene odasına alınır ve 10 dakikayı geçmeyecek şekilde doktorun hastanın başında olması sağlanır
 - Göğüs ağrısı
 - İnme, ani bilinç değişikliği,
 - İntihar düşüncesi,
 - Stabil hemodinamili ektopik gebelik, Gastrointestinal sistem kanaması, Pnömotoraks,
 - Kemoterapi alan kişide ateş

ESI 3. SEVİYE

- Birden fazla kaynağın kullanılacağı düşünülen ve vital bulguları stabil olan hastalar
- Bu hastalar boş oda varsa muayene bölümüne alınır, eğer yer yoksa bekleme salonunda bekletilebilir
 - Karın ağrısı
 - Pnömoni
 - Kırık şüphesi olan hastalar
- Yaşamsal bulguları stabil genç karın ağrılı hastalarda ESI seviye 3 iken, yaşlı hastalarda karın ağrısı varlığında ESI seviye 2 de kategorize edilmektedir

ESI 4. SEVİYE

- Bu seviyedeki hastalar tek kaynak kullanımı gereken
 - İdrar yolu enfeksiyonu
 - Basit kesiler
 - Bel ağrısı, ayak bileği burkulması gibi sorunları olan hastalardır

ESI 5. SEVİYE

- Bu seviyedeki hastalar kaynak kullanımı gerektirmeyen sadece fizik muayene ile karar verilebilecek
 - Boğaz ağrısı
 - Burun akıntısı gibi şikayetlerle başvuranlar

ESI KAYNAKLARI

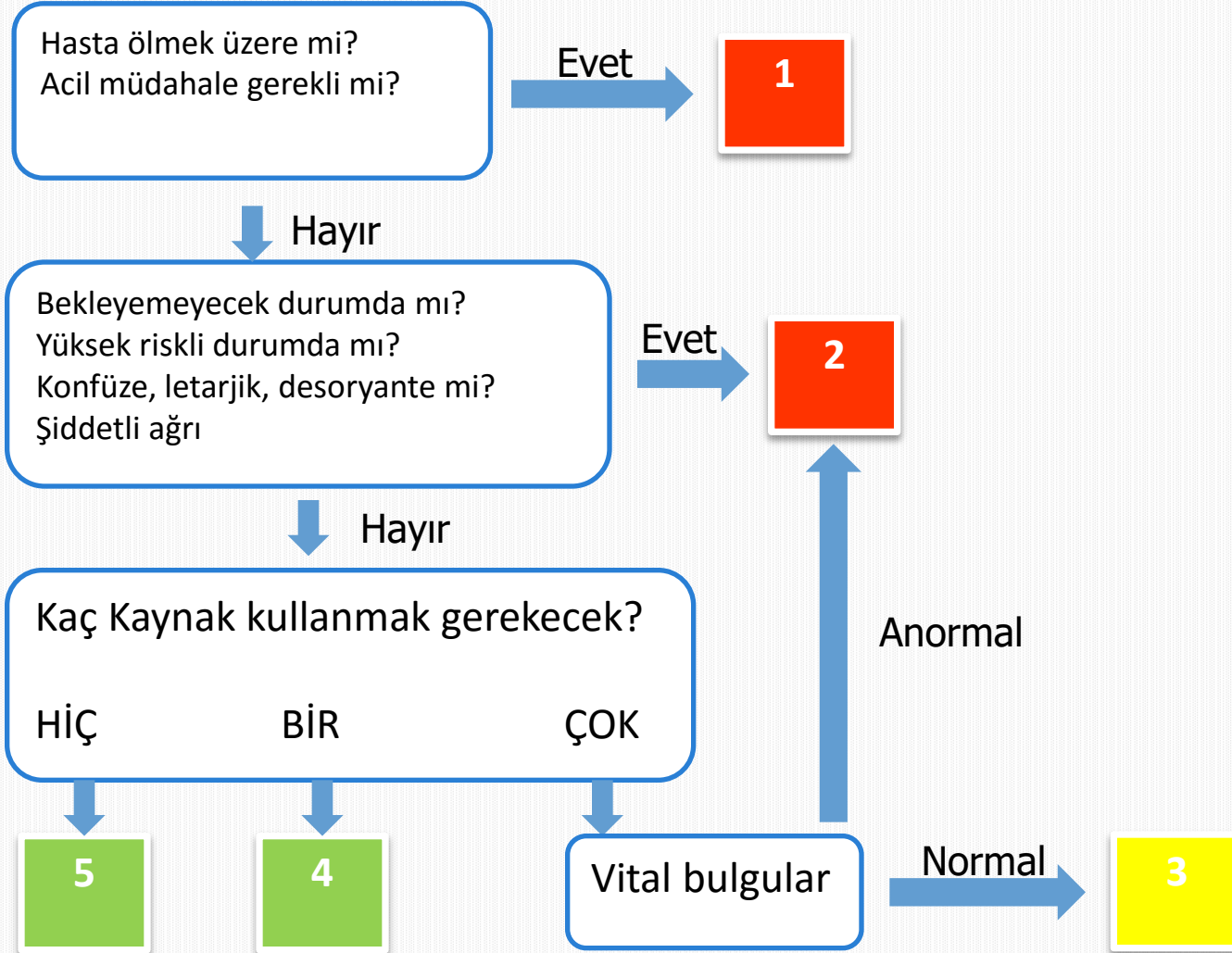
Kaynak Sayılanlar

- Laboratuvar
(Tam kan, rutin biyokimya, tam idrar)
- EKG, direkt grafi, USG, BT
- İV sıvılar
- Enjeksiyon (İV / İM), nebül tedavisi
- Konsültasyon
- Basit girişim=1 (Sütür, Foley)
- Komplike girişim=2 (Sedasyon)

Kaynak Sayılmayanlar

- Anamnez ve fizik muayene
- Oral tedavi, tetanoz, reçete yazma
- Pansuman, atel uygulama

ESI ALGORİTMASI

TÜRKİYE'DE

- Artan hasta yoğunluğuna bağlı ortaya çıkan sorunun giderilmesi için Türkiye de bir çok hastane de triaj uygulaması başlatılmış durumda
- Sağlık Bakanlığı yayınladığı acil servis yönetmelik ve tebliğleri ile şu anda bakanlığa bağlı hastanelerde 3'lü triaj sistemi kullanılmaktadır
- Ayrıca bazı üniversite hastaneleri 5'li triaj sistemlerini kullanmaktadır

TRIAJ GÖRÜŞMELERİNDE HEDEF

TIBBİ TANI KOYMAK DEĞİL

DOĞRU KLİNİK KARARI VERMEKTİR.....

maltepe üniversitesi
istanbul www.maltepe.edu.tr

maltepe university
istanbul www.maltepe.edu.tr

maltepe üniversitesi
istanbul www.maltepe.edu.tr

maltepe university
istanbul www.maltepe.edu.tr